

אבות היום

פרשת אהרן תשע"ב

202 סימן 7

אתו ואת בנו לא תשחטו ביום א'. לא תשחט לא נאמר, אלא לא תשחטו. מלמד שאם שחט ראובן את האם ואח"כ שחט שמעון את הבן והתרו בו לוקה (חולין פ"ב) — ומאת ה' היתה אזהרה זו, נפלאות היא בעינינו, שאיש א' מב"י עשה דבר המותר בהחלט (שחט פרה) ועל כל הצדקה הטל ע"י זה איסור לשחוט באותו יום את בנה, ואם שחט והתרו בו, הרי הוא לוקה! ומה להם לכל איש ישראל ולשחיתתו של הראשון, שילקו בשביל מעשהו? דבר זה מלמד אותנו שיש בעם ישראל שייכות נפלאה בין ר' ישראל לבל ישראל ולהיפך, בין הפרט אל הכלל ולהיפך; שייכות כזאת, שאיננה בשאר האומות לעם התורה, שקבל ע"צ את התפקיד להיות מורה לגוים, — נשמה אחת, כללית לכל ישראל, רק הגופים נפרדים; מכאן שב"י ערבים זה לזה כלפי שמיא; מכאן הנטיה באי"ה לגלגל חטא היחיד שבישראל על הכלל כולו, ואם א' מישראל שחט, אותו, עשה ע"י זה רושם על נשמת כלל ישראל לכל פרטיה, תולידם להימנע — מסעמי אכזריות — מלשחוט באותו יום את בנ'.

א"ת א"ת

רצו. שלא לשחט בהמה ובנה ביום אחד. שלא לשחט בהמה ובנה ביום אחד, בין בקדשים בין בחלין, שנאמר (ויקרא כב כח) אתו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד.

משרשי המצוה, שיתן האדם אל לבו פי השגחת השם ברוך הוא על כל מיני בעלי חיים בכלל, ועם השגחתו עליהם יתקומו לעולם, פי השגחתו בדיברים זהו קיומם, ועל כן לא יבטל מן המינין לגמרי כל ימי עולם, ואף על פי שהשגחתו על מין האדם בפרט, וכמו שכתבתי למעלה בסדר "אשה פי תור"ע" (מצוה טס), לא כן מיני שאר בעלי חיים, אלא ברוך כלל במין ישים השגחתו ברוך הוא, ועל כן נמנענו מלקבלת האילן וענפיו ביחד, לרמוז זה, ועוד נובל לומר בענין על צד הפשט כמו-כן, שהוא לקבץ בנפשותינו מדת החמלה ולהרחיק מדת האכזריות שהיא מדה רעה, ולכן אף על פי שהתיר לנו האל מיני בעלי חיים למחיתנו, צונו לבל נהרג אתו ואת בנו ביום אחד, ולקבץ בנפשנו מדת החמלה.

3) היקף זה קולו

ומוריד מוליך ומניח לרצפס רוחות העולם, ולמנו המצפנים לפי שאין דבר מוכים לצ בני אדם ומתחילים כשפע רב מוצ, כמאמר ישמעון ישורון ויצענו לאמר כמי ועולם קיי עשה לי את הסיל הזה, ולמען דעה כי להי האכז ומלואה פירות ופירי פירות, וכה האדם צם אין כי הכל הכל, לכן טה ערס יבנו מתטבת הסדה וערס יטעמו מלחס קלי וכרעל, יצאו מראשית הקליז אל הכסו, להורות צזה כי מננו ית' הכל, וינפוסו לך רוחות העולם למעלה ולמטה, להורות כי כללת העולם שלו ית' הוא הארון המשפיע לנו כל עוז למלאות הגלות צר ואכזמיו שצע, ולאנו ענדיו לריכס לשמוע חמיד בקולו, ודצריהס ככונים ע"ד השפט; וזהו יסחח לנו שער צינה לדעת טעם שקראה התורה מנחה זו צס עומר שהוא ע"ס המדה כמ"ס והעומר עשירית האיפה, שלא מלינו דגמח זו צסאר מנחות שנקדחו רק ע"ס הכלי מנחת מאסה חנוך מנחתם וכדומה, אבל להקרא ע"ס המדה לא מלינו, ולמה לא קראה צס מנחה צכורים כאשר כינה צסס זה (צויקרא צ) ואס חקרינ מנחה צכורים אצינ, וסס זה יותר נכון לפי הזמן; אמנס אחרי שתכלית המכוון צמנחמ מנחה זו להצדוקן צינה שלא ניסח ספע טריות הזמניות אל ההנסה סטנעיות רק אל ההנסה העליונה ית' היא אשר הכין לפנינו כל טריות זמניות להיותנו מוכנים לפנינו לעבודתו, סנה אל כונת הסחשענדות למותיו קראה מנחה זו צסס עומר שנכלל צו נס כן לטון הסחשענדות (אונטערורירסיקייט, דיענטפצארכייט), מן והעומר צו ומכרו שפי ענין שמיש הענדסה, שאנו מודים צעומר המנוס סהלחות הזמניות איכס לתכלית, עלמנסן כ"ל להיותן אונעיס סנציאליס אל תכלית האמת להחזיק את ידינו להיות פנייים לענדות ה'; וצמח ותדע מה ג"כ המכוון צענין

1

ספירת העומר, אשר יקשה על הדעת מאלו, שחקנו לנו מתקני הכרחה לצדק ולטוב על ספירת
 העומר, וכן נוסח ספירת הימים והשבועות שבידנו שהיא קשה המכוון ע"י הפעם בלשון, היום
 כך וכך בעומר, והיו המכוון ומני, לנספר שבנה כך יתקן ימים מן היום שהיה ראוי בזמן הנית
 להקריב מנחת שישייה מלתה ומה עומד, אמנם לפי המנהג בתי"ש שהיו עבד הנחת שם
 עומד על שישייה המדה לצד יום ענין הסתעפותה וכלל זה, לפיכך חלו מיוסדים ב"ב, כי כל
 הימים שהפסקה יעד עברה הם זמנית ימי הכנת הסתעפותה, להיות מוכשר יהאוי אל הסתעפותה
 האמתי יהיה יום מ"ת, אשר לחבולתו היתה הימים מלגלים כתי"ש בהיותך חת בעם הזה ממזרים
 העשדון את הלבים עם הרב הזה, ויהימים הללו נקראו עני העומר, וזה עני הסתעפותה (עלובע
 דער אונטערזוכונגסדיקטיאן גלטיקע ערשטע ונעווייני על ספירת יום יום מומי הכנת
 הסתעפותה זו, והיא הנקרא ספירת העומר, ולפי המכוון הזה לודע כתי"ש הימים לצד בענין ספירת
 העם (ש"ב כ"ד), בזה ובזה ימים עברו, אבל עיקר המכוון הסתעפה והענין על חיכות הימים,
 כענין כי עתה נעדי תסביר (חיי"ב ז"ל), וכל נעדי יקפיד (שם ל"א), שאין ענינם נלעת כמות
 מנעדי דגליו, אבל ענין הסתעפה וענין על חיכות נעדי והסגנות, והמכוון האמתי במלות ספירת
 העומר, הסתעפה ושימת עין על חיכות הסתעפותה חלו ית, להספין לנצני להתקדש ולהתטהר יום
 יום בימים הללו (ולאם הגיעו קדמוניתו להיות הפסקה עד עברה עם תשלי ויוסי חנות, להתקדשות
 כמות ימים הללו אשר הסתעפדו בהם תחית יתהשגית לנצני לעבודתו ית, אם הולאת דברים על
 התקדו והתחלת שגשגותיו, וההקבנה על להבא עד ציאתו אל העבודה הסכליתית שהוא יום מ"ת,
 כדליתא במדרשנו וספירתם לכם לכם דייקא וכו' לכם לעצמכם יתה צין להתדכאה ולקבלה אורייתא,
 חס ומכיס עם דעה תכתי האמת מתקוני פגמי הספירות צימי העומר כל יום ויום לפי מדרגותיו,
 ובמדרשנו (מט"ו קפ"ב ז'), צמי להפלא על צימי ילקדשא לין, וזמה מקדש לון בחושתנא
 דעומר, וזמנת והדע כי נשמירת המניח צימי הפסקה הכול מניי הפסקה שאוב ומתן, היא הולאה
 למה שילוח לאדם עומי, כי הלשונית הללו כבר גלו מולי עליהם בהתרים שאוב ששעיסה מעכז,
 גם הכתוב אומר אשרי חמוץ, מעול ומתן, כי יתמתן לנצני, יתמוז להדסיק שאור החבוטת הכעות
 אשר נפשו הטהרה, ומתן הדעות אשר נפשו המדרגת, ומתמת המעשים אשר נפיונית, אשר גם
 מעשים זה יקראו ימי הפסקה ששם שמה ע"ש הפנחת המתן הנשמי והרוחני, ולכן אמרה תורה
 מומרתה השבת ייספו ר"ל יום שני של שבת זו (ובוא ע"י צניסן), כי תהיה הסתעפה והתחלת
 ספירת שבע השבועות, כי ציזם ראשון של פסק שני חייב חכילת מזה ח"ל אל הספירה ר"ל ח"ל
 גלוי דעת הסתעפותה חלו ית צפס, כי מעשה החילת המלה יוכיח כבר על הפנחת עיבתה
 לעבודתו ית, ולא תתקיל הספירה רק מיום שבו חכילת המלה רשות, ולא כחלה מלחא חשיבו,
 וקריב לומר דהמעם זה קרא הכנה יתקבל (תי"ש), את מה הפסקה ששם מה שזעזות ימים מלוח
 יאלכו, (ע"ש רש"י), דמתחילין מומי לנספר שבעה שבועות, והפסקה שמעצם זה לא הלכינו להספירה
 צרכת שהיינו, לכבר נפטר בצרכת המלה (עי' חשו' הרש"י"ח מנצרת שההייני דקפירה, והג"י"ע
 במגם עליו צום צפ"ו ע"ש); הנה לפי המנהג כמו שהיננו עם עומר על המאסר הרוחני (גייסטיגע
 בארבען), שהוא אסור וקשור הגשמי (צנידען), כנה יורה עם עומר על המאסר הרוחני (גייסטיגע
 פֿעקענעל, רעליגיאָזיעזע), להסיר כל חלוח ילדו יחד ולשעבדס חחת לין אדון כל ית, ולכן הפג
 אשר בתעלות ימי העומר נקרא ששם מה השבועות, שענינו ג"כ שבוי ומאסר הרוחני (רעליגיאָנספֿעסען),
 והוא בעלזו עם עברה תנקרא מה השבועות זו נפי רז"ל, כמנהג ב"ב שבוי ומאסר הרוחני (גייסטיגע)
 המשכיל דעתו על הדברים הנאמרים כאן ושם וימלאם מתחילים יחד, ואינם נמוקים מנקודה
 האמתה במחרת השבת, מומרת י"ע ראשון של פסק (כש"י מדרשנו)

6

11

16

24

26

31

36

41

(4)
pe

(5)
pe

שבוע שבתות, כלן קראן שבתות, ולכן (דברים
 פ"ד פ' קראן שבתות, שבעה שבתות הקשר לך, והלא לי נקראו שבתות אלו שש
 שבתות, וזה שכל שבתות ששש נקראו שש שבתות פ"ד ספסוק וכתול מלגלס, כמו שמה שמה
 לצד, מה קראו שבעה שבתות שש שבתות פ"ד ספסוק וכתול מלגלס ממש מן סדרה כל
 שישייה הללו, ולכן שישייה ספסוק וליין סדרה חו"ל חלו נמרים חלל נמקדס אישיר סדע
 חוב עד מה ששבתות שבו מקריבין מתי הללו נקראים ממש חו"ל ספסוק וליין ספסוק וליין ספסוק
 מן סדרה, ולכן מזה קראו ספסוק לך חקרי מן סדרה קדש מה ששבתות, וז"ל ספסוק
 והמיינס שאלו ספסוק שבעה שבתות חלו, נקראו שש, שבע שבתות, ולכן לא קראן ספסוק
 שש זה כ"ל ספסוק ו ספסוק ספסוק ניש מזה ספסוק (ספסוק פ"ד שניס ספסוק פ"ד
 פ"עס), ונכיתת חו"ל ספסוק ספסוק ספסוק ספסוק ספסוק ספסוק ספסוק ספסוק ספסוק ספסוק
 מן ימי שניס ונחול ספסוק ספסוק ספסוק לך קראן כזה שבתות; אמנם עם קראן שש שבתות
 כסודו שש הללו ספסוק ספסוק ספסוק ספסוק ספסוק ספסוק ספסוק ספסוק ספסוק ספסוק
 וסיס כתיבם עם ונכיתת ספסוק, ולא דבר עם מלוח ספסוק ספסוק ספסוק ספסוק ספסוק
 ספסוק יום ספסוק, גם לא ספסוק עם ספסוק ספסוק ספסוק ספסוק ספסוק ספסוק ספסוק ספסוק
 לקראן שש שבתות אשר יורה על מיינס אישיר ספסוק ספסוק ספסוק ספסוק ספסוק ספסוק
 ידוכר סד מזה עם ס"ס חלו

6

11

16

(2)

האם נטלו ישראל ד' מינים וישבו בסוכה - בזמן ששהו במדבר

9

בטעם... כינה ידוע הוא כש"ס ופסקים לולב... כינה ידוע שנתה, והנה אם על כלל הדבר אין מה להפיק...
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

המתבונן בפסוקים יתמה עד מהרה: מדוע בכל אחד מן החגים האחרים מצוה ה' את מה שיש לעשות בכל חג והג' - בפסח נאמר שיאכלו מצות, בחג השבועות נאמר שיקריבו כזבחים, בראש השנה יעשו זכרון תרועה, ביום הכיפורים יענו את נפשתיכם, ורק בחג הסוכות לא אימץ הכתיב מאומה על מה שיש לעשות בחג זה ולא מזכיר את הסוכה שיש לשבת בה יאת ארבעת המינים, אלא רק זאת: "בחמשה עשר יום לחודש השביעי הזה חג הסוכות שבעת ימים לה'", ואחר כך אומר הכתוב שהיום הראשון ודוים השמיני הם מקראי קודש, והוא מסיים: "אלה מועדי ה' אשר תקראי אותם מקראי קודש וגו'" - פסוק שנראה כסיכום העניין עד שנדמה כי הסתיימי פסוקי המועדים, ורק לאחר מכן חוזר הכתיב במעין פרשה נפרדת: "אך בחמישה עשר יום לחודש השביעי וגו' ולקחתם לכם וגו' בסוכות תשבו וגו'" - למה יא צויה על כל זאת כבר בפסוק הראשונה שבה הצטוו על ענייני חג הסוכות?

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

זאת ועוד: מדוע בפסוק הראשונה (בפסוק לד') נאמר "לחודש השביעי הזה", ואילו בפסוק השניה (בפסוק טז) נאמר רק "לחודש השביעי" - בלי "הזה"? (עיין לעיל, שם הובאה קושיא זה בשמו של הגאון בעל "עונג יום טוב", שיישב באופן אחר - המלקט).

מכת שתי קושיות אלו, חידש הגאון והדרשן הנודע רבי מנחם צבי טאקסין חידוש גדול: כאשר היו בני ישראל במדבר - לא היו צריכים לשבת בסוכות, שהרי טעם הישיבה בסוכה הוא לזכר מה שישבו במדבר בסוכות של ענני הכבוד, כמו שאמר הכתוב (פסוק מג): "למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתני את בני ישראל בהוציאי אותם מארץ מצרים", ואם כן במדבר לא היו צריכים כלל לעשות זכר, שהרי ישבו במדבר בצל ענני הכבוד...

כך גם לגבי מצות ארבעת המינים, שאף היא לא נהגה במדבר, שהרי בפסוק מתבאר במפורש שמצוה זו היא רק בבואם לארץ, כפי שנאמר: "באספכם את תבואת הארץ... ולקחתם לכם".

זה טעם שתי הפרשיות העוסקות בחג הסוכות: בתחילה אומר משה רבינו לישראל שבחמישה עשר יום לחודש השביעי הזה, כלומר: בהיותם עדיין במדבר, יחגגו שבעת ימים, כאשר היום הראשון והיום השביעי הם מקרא קודש. רק לאחר מכן הוא חוזר ומצווה אותם על המצוות שיקיימו בחג הסוכות לאחר שייכנסו לארץ - ישיבה בסוכה ונטילת ארבעת המינים!

בסוף פרשה יש ענין של המגדף, ואמרו חז"ל הוצא ברש"י "רבי צרכיה אומר מפרשה שלמעלה יצא, לגלג ואמר ציוס השבת יערכנו דרך המלך לכול פת חמה בכל יום שמה פת לוננת של תשעה ימים בתמיה", ועמדו צוה המפרשים הלל חז"ל אמרו "נס גדול נעשה בלחם הפנים כסידורו כך סילוקו שנאמר לשום לחם חס ציוס הלקחו", והאיך שיין שהמגדף יאמר שלא היה חס. ואיחא צשס האמרי אמת שאמר, כי המגדף הביט בקרירות ולכן ראה אותה שהוא לחם קר. והכוונה צוה הוא כי ידוע גדול כה הרע שיש בליצנות, והמגדף כי רש"י "לגלג", היינו שעשה ליצנות, ואיחא צשס הרה"ק מרימנוב זי"ע כי כה הלך הוא גדול כל כך שיכול לעשות מיום לילה, ויכול להביט על השמים ולומר בליצנות שאין שמים, כי הוא יכול להכחיש בתיארות שמועד לפנינו ע"י כה הלצנות. וזה ה"ה המגדף שעי" כה הלצנות שלו אמר על לחם שיכולים לראות אותו שהוא חס. שהוא לחם קר, ובכוחו של לננות יכולין להכחיש מתיארות.

11

12

13

14

4

7 אלה

טו. וספרתם לכם וגו' לומר לכם קו', ללד טו' כי
 לספור שבע שנהות, ולומר ז"י (זכרתי ח"ג ז"י) כי
 ללד טו' בעומתה מלרס וז"ל כי ללד זכור לומר ז' ז' ז' ז'
 כמשפט נדח שנינה לספור ז' נקיים, וז"ל ש"ספרו שבעה
 שנינות וז"ל יכיו מוכשרים להכניסיהם בנה להיפה, והגם כי
 שם ז' ימים וזכרן ז' שנינות, ללד הפלגה הכימיה, וגם
 היותה בכללה יכלה לייצר בתחום הימים כי כן המשפט, וז"ל
 מה שפירשתי בפסוק (יהוה י"ע טו) בזה המעשה ללד
 וגו', וכזה מלמד הכתוב כגון וספרתם לכם פי' כינה בפירה
 זו היא לסיבתכם לטובתכם שזאת זה תיקן היה כי יתן לכם
 בתורה, ולדרך זה יהיוק על נכון עשם ממחמת הכנה ילא
 מיום הכנה עומן, כי כן המשפט הספירה יהיו כל הימים
 שלימים, וללד ימים שיש בניסן שהוא יום הכנה האמור כגון
 מקלה היום כיו עדין בדרך מלרס קו' מה יז' כי נכסיה
 ממחמת, והגם כי זה היה נכסיה מלרס קו', כמשפט כזה
 יעשה בלוחו פרק עומן מודו מה נכסיה, כי כמו כן יעשה
 בסוד ה' קו' כידוע לודעו כן, וכפי המשפט לזכרון השניר ביום
 הכנה לזכרון כי ששה ימים (שמות ל"א ז"י) והמשפט יז' כן קו',
 ועיין מה שפירשתי בפסוק בראשית בפסוק (ב' טו) ויבן

6 חינוך טו
 11
 6
 11
 6
 21
 26
 34
 36
 41
 46

משרשי המצוה, על צד הפשט, לפי שקל-
 צדקן של ישראל אינו אלא התורה ומשני התורה
 נקראו שמים וארץ, וכמו שקתוב: אס-לא קריתי
 יוקם וילקה וגומר (ירמי לג כה) והיא העקר
 והספה שנגאלו ונצאו ממצרים, כדי שיקבלו
 התורה קייני ויקימיה, וכמו שאמר השם לכשה:
 ונה-לך האית כי אנכי שלחתיך בהוציאת את-
 העם ממצרים מצדון את-האלהים על קטר הנה'
 (שמות ג יב). ופרוש הפסוק: הוציאת אותם
 ממצרים, ונה לך אות שפסקדון את-האלהים
 על קטר הנה, כלומר: שפסקלו התורה שהיא
 העקר הגדול שבשכיל זה הם נגאלים והיא
 מקלית השוכה שלהם, ופגנו גדול הוא להם יותר
 מן החרות - מצבדות, ולכן נעשה השם למשה
 אית בצאתם מצבדות לקבלת התורה, כי השפל
 עושין אותו אית לעולם אל העקר, ומשני כן.
 פי היא כל-צדקן של ישראל ובצבורה נגאלו
 ועלו לקל-הגדלה שאלו אליה, נצטוינו למנות
 מקתבת יום טוב של פסח עד יום נתינת התורה
 להראות בנפשנו הספק הגדול אל-היום הנקבד
 הנקבד ללבנו נקבד ישאף על, ויקנה תמיד
 קמי' בוא העם הנקבד אליו שיצא לחרות, פי
 המנין מראה לאדם כי קל ישעו וקל הפצו
 להגיר אל-הנכון שהוא, ונה שאנו מינין לעמה.
 כלומר: קל וקל ימים עברו מן הפגנו, ואין אנו
 מינין קל וקל ימים יש לנו לזמן - פי קל זה
 מראה פנו הקצון הספק להגיע אל הנכון, וצל-
 פן לא נרצה להוקיר בתחלת השבוענו רבוי
 הימים שיש לנו להגיע לקרבן שמי הלחם של
 צצרת, ואל יקשה עליך לומר: אם כן אמר
 שצברו רב הימים של שקצה שביעות אלו.
 לקה לא נזכיר מעוט הימים הנשארים? לפי
 שאין לשנות משפט השבוען באמצעו, ואם תקשאל:
 אם כן לקה אנו מתחילין איתו מקתבת השבת,
 נתיחד קלו להוקרת הגם הגדול, והוא יציאת
 מצרים, שהוא אית ומופת בחדוש העולם ובהשקפת
 השם על בני-האדם, ואין לנו לקרב בשמחתו
 ולהוקיר עמו שום צדקן אחר, ועל כן נקבן
 הששבין מיום שני מיד, ואין לומר, היום קל
 וקל ימים ליום שני של פסח, שלא יקנה
 השבוען ראוי לומר, ליום שני, ועל כן תקבן
 למנות הפגנו כמה שנעשה בו, והוא קרבן העמר,
 שהוא קרבן נקבד, שבו זכר שאנו מאמינים, פי
 השם קרבן הוא בהשקפתו על בני אדם רוצה
 להתייחס ומסדש להם קל-שנה ושנה זכר-
 קבואית לקיות בו.

8

ועניתם את נפשתיכם, למה צמים
 רק ביה"כ ולא ברה"ה, הלא מטרה א' לבי
 מקראי קדש אלה? וי"ל שהאדם עלול
 לחטא בשני כיוונים: א) בדעות נפסדות
 של כפירה ומינות, ואת זה הוא צריך לחקן
 ברה"ה, ולהמליך עליו את הקב"ה ע"י שופר
 ותפלות מלכיות, וזכרונות ושופרות, המלוות
 את השופר, ולהביר את בורא העולם
 ולהמליכו על האדם אין צורך בעינוי נפש
 ואין מקום לצום, אדרבה בגוף בריא ונשמה
 בריאה ומיושבת קל יותר לבוא לידי
 מסקנא, שיש מנהיג לבירה; וע"י מלכיות
 בא האדם לידי אמונה בישותו יתברך וע"י
 זכרונות - בהשגחתו על בריותיו ובפרט
 על ב"י עמה, וע"י שופרות - במתן תורה
 לעם סגולתו, ובמה בשופר" (רה"ט ז"י),
 וסגולה נפלאה לשופר של ר"ה לעורר בלב
 ישראל את האמונה התמימה בשלשה
 עשרים תאלה; ב) להתמסר לתאוות הגוף
 ולעבוד על מצוות ה' אשר לא תעשינה;
 ועניות אלה צריך לחקן ביה"כ ע"י צום
 ועינוי נפש, להנזר מכל תאוות העוה"ז.
 כרי שירגיל האדם א"ע לבטל את רצונו
 וחפצו מפני רצון בוראו, וזה שנאמר: אך
 בעשור לחדש הזה... ועניתם את
 נפשתיכם, אבל לא ברה"ה, שאו צריך
 לחקן את האמונות הודעות, ואין מקום
 בתיקון כזה לעינוי נפש, וע"י זה נבין ג"כ,
 למה הקדימה תורה את ר"ה ליה"כ (ע"י
 פי כ"ז בתחלתו), כי קודם כל צריך האדם
 לחקן את אמונתו בה' ובהשגחתו ובתורה
 מן השמים ואח"כ לשוב אל ה' ותורתו
 המעונות נגד ה' ותורתו.

אכל למטה דן לא כתיב דני, כי המגדף הי' עדין בחוכם, ואינם מיוחסים כל זמן שהוא בחוכם.

במצא המגדף רצה לפסול את כל ישראל, אמר על כולם שהם פסולים כמוח, ואין קדושה ח"ו מזד עצמות בני ישראל, ולכן לגלג על לחם הפנים שהוא פת זוננת, כי רצה להוכיח כי אין הקב"ה מחשיב אותם ואינו מראה חיבתם, ואינם חביבים לפניו כי אינם מיוחסים, ולכן דייקא לגלג על לחם"פ, כי צוה לרצה להוכיח את דבריו מה שרצה לפסול את כל ישראל.

הצ"ח מביא "ויניחהו לצדו ולא הניחו מקושש עמו ששניהם היו צפרק אחד ויודעים היו שהמקושש במיתה . . . אכל במקלל הוא אומר לפרוש להם שלא היו יודעים אם חייב מיתה אם לאו", והדבר פלא איך שיך שלא ידעו אי חייב מיתה על עון חמור כזה שעשה, וראיתי בספר דברי מיעקב, שמבאר עפ"י מה שאימא בערבי נחל (פי' פייחם) צנוגע לעבירה שקנאין פוגעין בו, כי מה שאינו חייב מיתה צבית דין, כי מיתה צית דין מכפר, כמוש"כ המהרש"א כי לכן סידר רבי משנת כל ישראל לצסוף מס' סנהדרין להודיע כי כל חייבי מיתות השנויים למעלה חיון שקבלו מיתתן צב"ד הרי הם בני עוה"ב, עיי"ש, ולכן אומר הערבי נחל עבירה זו מחמת גודל הפגם והעבירה אינו חייב מיתה צב"ד שלא יהא לו כפרה צוה, והדברים נוראים, וכמו"כ צנוגע להמגדף חשבו כי אולי מחמת גודל העבירה אינו חייב מיתה כדי שלא יתכפר, וזה הי' הנד של "אם לאו", דהיינו שלא יתכפר במיתה צית דין.

ולדברינו יש להוסיף, כי קליפת לננות הוא צאמת ענין של עמלק, אשר קרך צדק, וכדברי המדרש ר"פ יתרו עה"פ לך תכה שאמרו זה עמלק, והיינו כי קליפת לננות

אין לי מקום כלל, ואחריתו עדי אבד, ולכן זה המגדף שהוא הי' מלגלג, ובג"ל שע"י שהוא הי' צבחינת אשר קרך לכן רצה פת זוננת, ולכן חשבו כי אין לו תקנה במיתה, כי לננות הוא כח המחריב ל"ע כל יסוד של קדושה, וע"י כח הלננות יכולין להחריב הכל, ולכן חשבו כי אולי אין לו תקנה במיתה.

לחם הפנים, ונגלל זה מקבל השולחן טומאה. וי"ל צוה נקודה עפ"י דברי הפרי צדיק בחירונו שם, כי לשון הגמ' הוא ראו חיבתכם, דהיינו שהי' כאן גם מיוחד עבור בני ישראל מזד חיבת בני ישראל, דאפילו בסידורו הי' ענין של גם שנשאר חס עד שסידרו הלחם, צפרט כשחירע יו"ט לפני השנת, אכל שם הי' הנס לכבוד השכינה, ואין צוה חידוש דמקום המקדש הי' נסים, רק בפילוקו שהי' לצורך אכילת הכהנים, שיאכלו לחם חס, הרי זה מראה את חיבתן של ישראל. ודבר זה רצו להראות בני ישראל צנוג כפעלו לרגל, שידעו חביבות הימירה שיש צבני ישראל, ושילכו מבית המקדש לציחם חזקה, עם ידיעה זו של להראות חיבתכם. וזה הוא ענין המיוחד צלחם הפנים, שעל ידה ידעו בני ישראל החביבות הגדולה שיש לכל אחד מבני ישראל.

החת"ם מדייק לשון הפסוק "ויננו צמחנה צן הישראלית ואיש הישראלי", כתיב הישראלי צה"א הידיעה, ועי' ברש"י שהרגיש צוה למה נכתב ה"א אם לא ידוע מי הוא, ולשון הישראלי אומר החת"ם הוא כמו שמנינו צפרשת פינחם שהקב"ה חתם שמו בכל השבטים להראות שהם מיוחסים ולא צלטת המצריים צקדושתם ויוחסם. ולכן מצינו גם כן דנכתב הישראלי, להורות שהכתוב מעיד על בני ישראל שהם מיוחסים, כי המלגלג רצה לומר כי כל בני ישראל אינם כשרים ולא רק הוא פסול, ואמר ששלטו המצריים צכולם ולא רק צאמו, ולכן צא הכתוב ויחס האיש ואמר עליו "הישראלי".

12
pe

(5)

לפטור את כל העולם כולו מן הדין

- 1 בגמרא מסכת סוכה (דף מה) מובא מאמרו של רשב"י: אמר חזקיה אמר רבי ירמיה משום רבי שמעון בן יוחאי: יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין מיום שנבראתי עד עתה!
- 2 מאמר נשגב זה הסביר הצדיק רבי אלעזר מנדל בידרמן מלעלוב באופן נפלא על פי דברי רבי שמעון בגמרא מסכת שבת (דף צב) שם נאמר שאדם המוציא ככר לרשות הרבים חייב, ואם הוציאוהו שנים פטורין. ולמשיכה הגמרא לומר שאם לא יכול אחד להוציאו והוציאוהו שנים - חייבין, ואילו רבי שמעון פוטר.
- 3 ובספר סדר תנאים ואמוראים (חלק ב' אות ו') מביא שכל מקום שנאמר "רבי שמעון" סתם, הוא "רבי שמעון בן יוחאי".
- 4 וידוע המשל המובא במכילתא דרבי שמעון בר יוחאי (פרק טו פסוק א'): משל למה הדבר דומה? למלך בשר ודם שהיה לו פרדס והיו בו עצים נאים. הושיב המלך בפרדס שני שומרים, אחד חיגר ואחד סומא. אמר לו חיגר לסומא: פירות נאים אני רואה! אמר לו סומא: וכי רואה אני? אמר לו חיגר: וכי יכול אני להלך?... רכב החיגר על גבי סומא והלכו ונטלו את הפירות. לימים בא המלך ועמד עליהם בדין, אמר להן: היכן הן הפירות? אמר לו סומא: וכי רואה אני? אמר לו חיגר: וכי יכול אני להלך? המלך פקח היה, מה עשה? הרכיב זה על גבי זה והיו מהלכין, אמר להן המלך: כך עשיתם ואכלתם!
- 5 כך הקב"ה מביא גוף ונשמה ומעמידן בדין, אומר לגוף: מפני מה חטאת לפני? אומר לפניו: ריבוננו של עולם, מיום שיצאת ממני נשמה אני מושלך כאבן.
- 6 אומר הקב"ה לנשמה: מפני מה חטאת לפני? אמר לפניו: ריבוננו של עולם, אני זו שחטאתי? גוף חטא! מיום שיצאתי ממנו, לא טהורה אני לפניך?
- 7 מיד מביא הקב"ה נשמה ומכניסה בגוף ודן אותם כאחד. על פי דברי המשל הללו - ימים הצדיק - יובן היטב מאמרו של רבי שמעון בן יוחאי: יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין, שהרי הגוף והנשמה הם "שנים שעשאוה" שכן זה בלא זה אינו יכול לעשות דבר ושנים שעשאוה פטורים!

(13)
 פסוק
 יק
 13 ר"ח